

**UCHWAŁA NR XXV/193/2020
RADY GMINY ŻELAZKÓW**

z dnia 16 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Żelazków na
lata 2021 - 2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.), art. 16 b, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1876), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Żelazków na lata 2021 - 2030 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żelazków.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Przewodniczący Rady Gminy
Żelazków

Józef Leśny

GMINNA STRATEGIA

**ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY ŻELAZKÓW
NA LATA 2021 - 2030**

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	3-10 str.
1. UWARUNKOWANIA PRAWNE I ZASADY OPRACOWYWANIA STRATEGII.	
2. ZGODNOŚĆ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY ŻELAZKÓW Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	3-4 str.
STRATEGICZNYMI.....	5-10 str.
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO – DIAGNOSTYCZNA.....	10-57 str.
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	11-12 str.
2. DEMOGRAFIA.....	12-15 str.
3. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE.....	15-17 str.
4. EDUKACJA I KULTURA.....	18-20 str.
5. OCHRONA ZDROWIA.....	20 str.
6. POMOC SPOŁECZNA. ORGANIZACJA ORAZ REALIZACJA ZADAŃ.....	20-23 str.
7. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ UDZIELANE PRZEZ GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ŻELAZKOWIE.....	23-27 str.
8. BEZROBOCIE.....	27-31 str.
9. BEZDOMNOŚĆ.....	31-32 str.
10. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ	32-35 str.
11. PROBLEMY PRZEMOCY W RODZINIE.....	35-38 str.
12. POMOC DZIECKU I RODZINIE.....	38-43 str.
13. SYSTEM POMOCY KIEROWANEJ DO OSÓB STARSZYCH.....	43-48 str.
14. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	48-50 str.
15. SYSTEM ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO, ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZEGO, DOBRY START UDZIELANYCH PRZEZ GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ŻELAZKOWIE.....	51-57 str.
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	57-67 str.
1. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, PROGNOZA ZMIAN.....	57-65 str.
2. WDRAŻANIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	65-67 str.
IV. MONITORING STRATEGII.....	67 str.
V. UWAGI KOŃCOWE.....	68 str.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej. Jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą do opracowania strategii jest zapis dokonany w art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w którym zostały wymienione zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym. W ustępie 1 pkt 1 widnieje zapis: „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ustawodawca określił, że dokument ten winien zawierać, w szczególności diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, wskaźników realizacji działań.

1. UWARUNKOWANIA PRAWNE I ZASADY OPRACOWYWANIA STRATEGII

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ takie akty prawne jak:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 808 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2133),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 755 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.),

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 ze zm.),
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1348),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 276 ze zm.),
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.),
- uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023 (t.j. M.P. z 2018 r., poz. 1007),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061 ze zm.).

Stan prawny ww. aktów na dzień

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m. in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego. Strategia jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ważne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego gminy. Strategia, to instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w perspektywie kolejnych lat. W miarę zmieniającej się sytuacji społecznej strategia może być modyfikowana, uzupełniona o nowe działania i cele. W okresie objętym realizacją będzie poddana kontroli, żeby ustalić czy przyjęte cele i zadania są nadal aktualne i czy nie zmieniły się priorytety. Zasady realizacji długofalowej polityki społecznej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją. Działania i decyzje powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii. Społeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę na prawidłową realizację założonych celów oraz działań.

W niniejszym opracowaniu zostały przedstawione główne kierunki realizacji planowanych zadań pomocy społecznej na lata 2021 - 2030.

2. ZGODNOŚĆ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY ŻELAZKÓW Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Opracowując lokalną strategię rozwiązywania problemów społecznych, wykorzystano dokumenty programowe europejskie, krajowe, wojewódzkie i lokalne, w których podkreśla się konieczność zapewnienia dialogu i współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych, związków wyznaniowych, kościoła oraz środowisk lokalnych i społeczności lokalnej. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Niektóre dokumenty zostały opisane poniżej:

Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu

Strategia Europa 2020 to unijna strategia wzrostu na okres od 2010 r. do 2020 r. Zakłada potrzebę stworzenia inteligentnej i zrównoważonej gospodarki, która sprzyja włączeniu społecznemu. UE wyznaczyła sobie 5 celów, które ma zrealizować do końca bieżącego dziesięciolecia obejmujących:

- zatrudnienie (75% osób w wieku 20-64 lata powinno mieć pracę),
- badanie i rozwój oraz innowacje (na inwestycje w badania i rozwój oraz innowacje powinno się przeznaczyć 3% PKB Unii – łącznie ze środków publicznych i prywatnych),
- zmiany klimatu i energię (ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu z 1990 r. 20% energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych, a efektywność energetyczna powinna wzrosnąć o 20%),
- edukację (odsetek młodych ludzi przedwcześnie porzucających naukę nie powinien przekraczać 10%, a co najmniej 40% osób w wieku 30-34 powinno mieć wykształcenie wyższe),
- ubóstwo i wykluczenie społeczne (zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, o co najmniej 20 mln).

Strategia Europa 2020 jest najważniejszym dokumentem strategicznym w Unii Europejskiej.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia oparta jest na scenariuszu stabilnego rozwoju. Wyznacza trzy obszary strategiczne: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka, spójność społeczna i terytorialna, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. Celem głównym Strategii staje się więc wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych, które powinny przyczyniać się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Jest skierowana nie tylko do administracji publicznej. Integruje wokół celów strategicznych wszystkie podmioty publiczne, a także środowiska społeczne i gospodarcze, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym. Wskazuje konieczne reformy ograniczające lub eliminujące bariery rozwoju społeczno - gospodarczego, orientacyjny harmonogram ich realizacji oraz sposób finansowania zaprojektowanych działań.

Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do roku 2020

Stanowi ona jeden z najważniejszych dokumentów wyznaczających główne kierunki rozwoju i wdrażania polityki społecznej w regionie. Jest integralną częścią Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, dokument podejmuje również próbę odpowiedzi na pytanie o działania, które należałoby podjąć, by skutecznie podnosić poziom życia mieszkańców Wielkopolski oraz zaspokajać ich różnorodne potrzeby. Strategia Polityki Społecznej jest dokumentem wyznaczającym priorytetowe kierunki regionalnej polityki społecznej, które jednocześnie staną się wyznacznikiem i inspiracją do podejmowania działań mających na celu wyrównywanie szans środowisk i grup społecznych naszego województwa. Wszystkie działania wpisujące się w PRIORYTETY Strategii uwzględniają specyficznych adresatów, jakimi są osoby starsze, osoby niepełnosprawne, dzieci i młodzież, kategorie wysokiego ryzyka socjalnego a także wszystkich mieszkańców Wielkopolski, przy uwzględnieniu ich uczestnictwa w różnych wymiarach życia społecznego (kultura, sport i turystyka, edukacja, pomoc społeczna, rynek pracy, służba zdrowia).

Priorytety Wielkopolskiej Polityki Społecznej:

WIELKOPOLSKA RÓWNYCH SZANS I MOŻLIWOŚCI

- obejmuje problematykę wyrównywania szans mieszkańców Wielkopolski w kontekście dostępności do różnych wymiarów społecznego funkcjonowania jednostek i rodzin, w ramach oferty polityki kulturalnej regionu, sportowo-rekreacyjnej, dostępności do edukacji i nauki, usług medycznych, narzędzi aktywnego rynku pracy, a także usług i świadczeń socjalnych;
- istotnym celem działań objętych tym Priorytetem ma być wyrównywanie różnic w rozwoju społecznym województwa;
- podpowiada podejmowanie takich działań, które służą pobudzeniu wrażliwości społecznej na problemy społeczne;
- kładzie nacisk na ochronę zasobów, standardu i jakości życia rodziny umożliwiających realizowanie funkcji i zadań służących jej rozwojowi;
- podkreśla potrzebę eliminowania i redukcji czynników prowadzących do ubóstwa, izolacji, marginalizacji i wykluczenia społecznego jednostek i grup.

ZDROWI WIELKOPOLANIE

- Priorytet silnie akcentujący potrzebę kreowania i realizacji wojewódzkiej polityki zdrowotnej, uwzględniającej profilaktykę i promocję zdrowia;
- kładący szczególnie nacisk na konieczność rozwijania otoczenia instytucjonalnego, gospodarczego i środowiska społecznego służącego wdrażaniu koncepcji: ZDROWA SPOŁECZNOŚĆ- ZDROWI OBYWATELE;
- akcentuje konieczność podejmowania działań na rzecz konsolidowania systemu informacji medycznej oraz poszerzania zakresu problemowego analiz epidemiologicznych i socjomedycznych.

BEZPIECZNA WIELKOPOLSKA

- obejmuje działania mające na uwadze bezpieczeństwo socjalne mieszkańców Wielkopolski, jak i bezpieczeństwo osobiste i publiczne;
- akcentuje potrzebę podejmowania działań służących przerywaniu „pętli ubóstwa” i dziedziczeniu biedy;
- podkreśla potrzebę rozwijania przedsięwzięć na rzecz poprawy spójności regionu;
- podpowiada podejmowanie działań profilaktycznych w kontekście zwalczania zjawisk patologii społecznej i przestępczości;
- kładzie nacisk na budowanie obywatelskiej sieci bezpiecznych społeczności - w kontekście stabilizowania i wzmacniania poczucia bezpieczeństwa obywateli.

WIELKOPOLSKA OBYWATELSKA

Priorytet akcentujący potrzebę działań służących aktywizowaniu zasobów ludzkich i potencjału społecznego na rzecz rozwoju jednostek, grup i społeczności, w tym także osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym w działania podmiotów społeczeństwa obywatelskiego.

Strategia rozwoju Powiatu Kaliskiego na lata 2014 - 2021

Celem głównym strategii jest szybki, zrównoważony wzrost gospodarczy i poprawa warunków życia mieszkańców powiatu. W warunkach gospodarki rynkowej jest on rozumiany jako systematyczna poprawa rozwoju podmiotów gospodarczych i poziomu życia

mieszkańców oraz wzrost potencjału gospodarczego powiatu, przyczyniający się do rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Tak określony cel główny dotyczy oczywiście całości życia gospodarczego i społecznego powiatu. Dla potrzeb konkretnych programów i działań został on rozpisany na następujące cele podstawowe wraz z określeniem środków służących osiągnięciu celów:

CEL 1 - Integracja produkcji rolnej - podstawowej działalności gospodarczej powiatu kaliskiego, liczącego się producenta żywności.

Zadania dla osiągnięcia celu:

- Dalszy rozwój wysokotowarowej produkcji rolnej.
- Wspieranie produkcji ekologicznej.
- Wspieranie grup producentów.
- Pozyskiwanie nowych rynków zbytu.
- Rozwój rynku hurtowego.
- Utworzenie banku informacji gospodarczej dla rolników, poprzez zbieranie informacji o planowanej produkcji, poszukiwanie rynków zbytu i przekazywanie tych informacji rolnikom.
- Rozwój podmiotów i instytucji obsługi rolnictwa niezbędnych dla pełnego zagospodarowania produktów rolnych oraz zatrudnienia osób bezrobotnych odchodzących z rolnictwa.
- Rozwój przemysłu rolno-spożywczego z wykorzystaniem lokalnej bazy surowcowej.
- Wielokierunkowy rozwój obszarów wiejskich, tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach i podmiotach gospodarczych współpracujących z rolnictwem, w tym związanych z obsługą środowisk wiejskich, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej na wsiach.

CEL 2 - Dalszy rozwój istniejących przedsiębiorstw i powstawanie nowych podmiotów gospodarczych, jako warunek zmniejszenia bezrobocia i wzrostu zamożności mieszkańców.

Zadania dla osiągnięcia celu:

- Działania wspomagające rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.
- Promocja walorów powiatu w środowisku biznesu dla przyciągania kapitału i inwestorów zewnętrznych.
- Promocja wyrobów, usług i zdolności produkcyjnych gospodarki powiatu dla nawiązania nowych kontraktów gospodarczych, również eksportowych.
- Wzrost efektywności działań na rzecz aktywizacji zawodowej bezrobotnych lub zagrożonych bezrobociem.
- Rozwój instytucji otoczenia biznesu działających w kontekście gospodarczym.
- Prowadzenie banku ofert inwestycyjnych z terenu powiatu.
- Poszukiwanie możliwości zewnętrznej pomocy finansowej dla przedsięwzięć powiatu.

CEL 3 - Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej jako skuteczny sposób rozwoju przedsiębiorczości oraz podniesienie standardu życia mieszkańców.

Zadania dla osiągnięcia celu:

- Wspieranie inwestycji w gminach mających na celu:

- uporządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi, poprzez budowę zakładu utylizacji odpadów stałych oraz spalarnię odpadów niebezpiecznych, w tym medycznych,

w miejscowości Prażuchy Nowe gm. Ceków, która to spalarnia mogłaby obsługiwać sąsiednie powiaty.

- poprawę gospodarki ściekowej, poprzez budowę w gminach oczyszczalni ścieków oraz instalacji ściekowej,

- poprawę stanu czystości powietrza,

- rozwój telekomunikacji, sieci elektrycznej, gazowej i wodociągowej.

- Rozwój systemów informatycznych w celu ułatwienie dostępności do powiatu z zewnątrz.
- Wspieranie działań dotyczących modernizacji drogi krajowej nr 25, która będzie stanowiła połączenie powiatu z siecią planowanych autostrad i dróg ekspresowych.
- Przygotowywanie terenów pod nowe przedsięwzięcia dla ewentualnych inwestorów.

CEL 4 - Rozwój oświaty, kultury, kultury fizycznej i sportu oraz aktywności społecznej mieszkańców powiatu.

Zadania dla osiągnięcia celu:

- Rozwój poziomu i struktury kwalifikacji kadr, zmiany w kierunkach kształcenia w szkołach ponadpodstawowych.
- Wspieranie działań samorządów gminnych w modernizacji bazy lokalowej placówek oświatowych, szczególnie przy zmianie systemów grzewczych w Zespołach Szkół Rolniczych w Opatówku i w Liskowie, w Zespole Szkół Zawodowych w Liskowie oraz adaptacja internatu na potrzeby tej szkoły.
- Wspieranie działań samorządów gminnych w budowie brakujących sal gimnastycznych i gimnazjów.
- Poprawa możliwości dostępu mieszkańców Powiatu Kaliskiego do edukacji na uczelniach wyższych.
- Wspomaganie Muzeum w Opatówku w pozyskiwaniu środków finansowych oraz restrukturyzacja tej placówki.
- Aktywizacja działalności kulturalnej społeczności lokalnej w gminach.
- Rozwijanie edukacji artystycznej dzieci i młodzieży.
- Organizowanie i wspieranie masowych imprez kulturalnych i sportowych o randze powiatowej, integrujących społeczność wszystkich gmin z terenu powiatu.
- Koordynowanie organizacji imprez masowych na terenie powiatu poprzez ustalenia kalendarza imprez.
- Upowszechnianie kultury i sztuki, sportu i turystyki, poprzez współpracę z mediami, redagowanie aktualnej strony w Internecie.
- Wspieranie regionalnego środowiska artystycznego poprzez dofinansowanie ich działań oraz organizację imprez.
- Propagowanie rozwoju kultury fizycznej i sportu, szczególnie wśród dzieci i młodzieży na wsi.
- Tworzenie nowej infrastruktury sportowej na terenie gmin.
- Umacnianie roli samorządu terytorialnego i współdziałanie mieszkańców w kształtowaniu strategii rozwoju gmin.

CEL 5 - Poprawa warunków życia mieszkańców i przeciwdziałanie patologii społecznej oraz podjęcie działań w zakresie bezpieczeństwa publicznego.

Zadania dla osiągnięcia celu:

- Pełna realizacja powiatowego programu pomocy osobom niepełnosprawnym.
- Przeciwdziałanie zjawiskom patologii społecznej m.in. przez podejmowanie działań prewencyjnych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomani.
- Działanie z zakresu poprawy funkcjonowania służby zdrowia i pomocy społecznej, rehabilitacji zdrowotnej, zawodowej i społecznej.
- Wspieranie działań w kierunku poprawy warunków sanitarno-technicznych istniejących obiektów służby zdrowia.
- Propagowanie profilaktyki chorób społecznych.
- Stały nadzór nad jakością wody do picia i na potrzeby gospodarcze.
- Wspieranie działań mających na celu reaktywację higieny szkolnej.
- Rozwój usług socjalnych dla ludzi starszych, niepełnosprawnych.
- Budowa w Liskowie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Uruchomienie Domu Pomocy Społecznej w Liskowie.
- Ochrona najsłabszych grup społecznych przed marginalizacją życia.
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, poprzez ograniczenie przestępczości, przeciwdziałanie pożarom, katastrofom i innym zagrożeniom.
- Oddziaływanie prewencyjne skierowane do dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego.

CEL 6 - Poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz promocja walorów powiatu.

Zadania dla osiągnięcia celu:

- Opracowanie przez gminy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
- Działania na rzecz budowy zbiornika wodnego "Wielowieś Klasztorna" na rzece Prośnie, na terenie gmin: Brzeziny i Godziesze Wielkie.
- Wspieranie działań z zakresu budowy zbiornika wodnego na rzece Swędrni w miejscowości Murowaniec gm. Koźminek.
- Dalszy rozwoju ośrodka wypoczynkowego w Brzezinach.
- Zagospodarowanie terenów ośrodka sportowo-rekreacyjnego w Szałe.
- Współpraca z organami administracji rządowej oraz instytucjami turystycznymi.
- Zagospodarowanie terenów dla celów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz sportowych.
- Podniesienie poziomu atrakcyjności turystycznej Powiatu Kaliskiego.
- Promocja w kierunku stworzenie korzystnego wizerunku powiatu.
- Wydanie informatora turystycznego Powiatu Kaliskiego.

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO - DIAGNOSTYCZNA

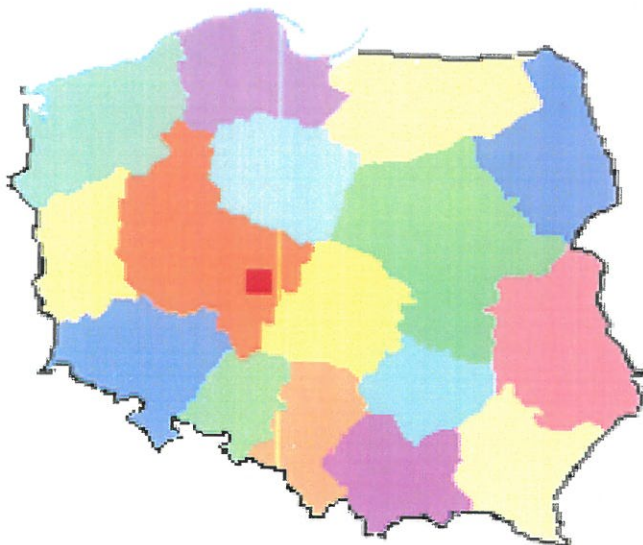
Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy Żelazków została sporządzona w oparciu o dane pozostające w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żelazkowie, Urzędu Gminy w Żelazkowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu.

Sporządzona strategia ma wskazać kierunki działań w odniesieniu do rzeczywistych, lokalnych potrzeb społecznych m. in. pomocy na rzecz rodzin dotkniętych problemem alkoholowym lub przemocą, rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, osób przewlekle i długotrwale chorych, niepełnosprawnych, strasznych oraz ich rodzin i dzieci. W rzeczywistości przyczynić się to winno do wypracowania, poszerzenia i wzmocnienia współpracy z różnymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi zajmującymi się organizowaniem pomocy społecznej i instytucjami działającymi w sferze pomocy społecznej jak: jednostki oświatowe, służba zdrowia, policja, sądownictwo, prokuratura oraz związki wyznaniowe.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY ŻELAZKÓW

Gmina Żelazków jest gminą wiejską położoną w województwie wielkopolskim, w powiecie kaliskim. Gmina Żelazków graniczy z gminami: Blizanów, Ceków Kolonia, Kalisz, Mycielin, Opatówek i Stawiszyn. Siedzibą gminy jest Żelazków. Powierzchnia gminy Żelazków wynosi 113,7 km², co stanowi 9,8% powierzchni powiatu, 0,38 % powierzchni województwa. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 83 osoby/km², w powiecie 71 osób/km², w województwie 117 osób/km².

Mapa 1. Położenie gminy Żelazków na obszarze Polski

Gmina Żelazków składa się z 25 sołectw i 34 miejscowości tj.: Anielin, Biernatki, Borków Nowy, Borków Stary, Czartki, Dębe, Florentyna, Garzew, Goliszew, Góry Zborowskie, Góry Żłotnickie, Helenów, Ilno, Janków, Kokanin, Kolonia Kokanin, Kolonia Skarszewek, Koronka, Michałów, Niedźwiady, Pólko, Russów, Russówek, Skarszew, Skarszewek, Strugi, Szosa Turecka, Tykadłów, Witoldów, Wojciechówka, Zborów, Żłotniki Małe, Żłotniki Wielkie, Żelazków.

2. DEMOGRAFIA

Gminę Żelazków zamieszkiwało na koniec roku 2019 - 9519 mieszkańców. Grupę w ilości 4 873 osób stanowiły kobiety a 4 646 mężczyźni. Struktura wiekowa ludności dowodzi, że jest to gmina osób w wieku produkcyjnym:

- w wieku przedprodukcyjnym jest 1901 osób,
- w wieku produkcyjnym 5 964 osób (w tym 2 824 osób stanowią kobiety, a 3 140 mężczyźni)
- w wieku poprodukcyjnym 1654 osoby (w tym grupę 1123 osób stanowią kobiety, a 531 osób mężczyźni).

Wśród mieszkańców Gminy Żelazków w roku 2016 zarejestrowanych w Urzędzie Stanu Cywilnego w Żelazkowie zostało 71 małżeństw, w 2017 - 79 małżeństw, w 2018 - 67, w 2019 - 88, a zostało rozwiązanych przez rozwód w roku 2016 - 18, w 2017 - 10, w 2018 - 12, w 2019 - 10.

W roku 2016 zarejestrowano urodzeń - 110,

w roku 2017 - 101,

w roku 2018 - 103,

w roku 2019 - 109.

Ilość mieszkańców z podziałem na płeć oraz poszczególne grupy wiekowe w latach 2016 - 2019 przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 1. Dane demograficzne - ilość mieszkańców z podziałem na płeć w latach 2016 – 2019

Lata	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Kobiety	4840	4842	4852	4873
Mężczyźni	4576	4604	4626	4646
Ogółem	9416	9446	9478	9519

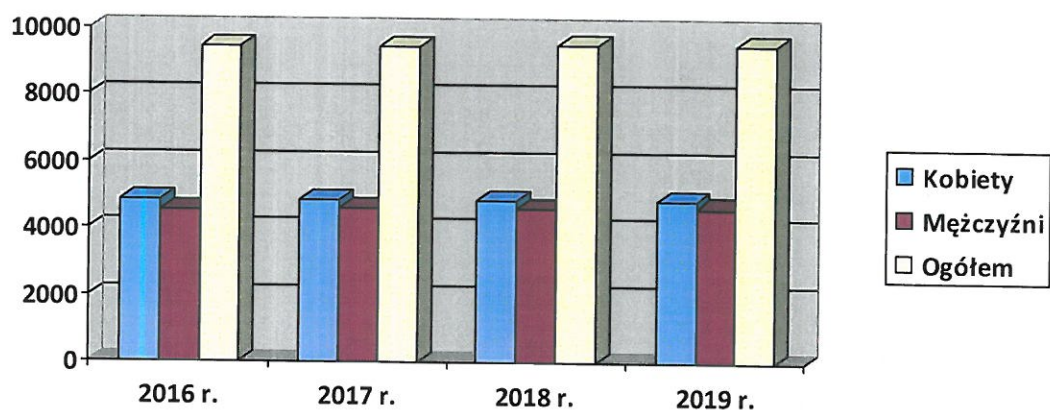
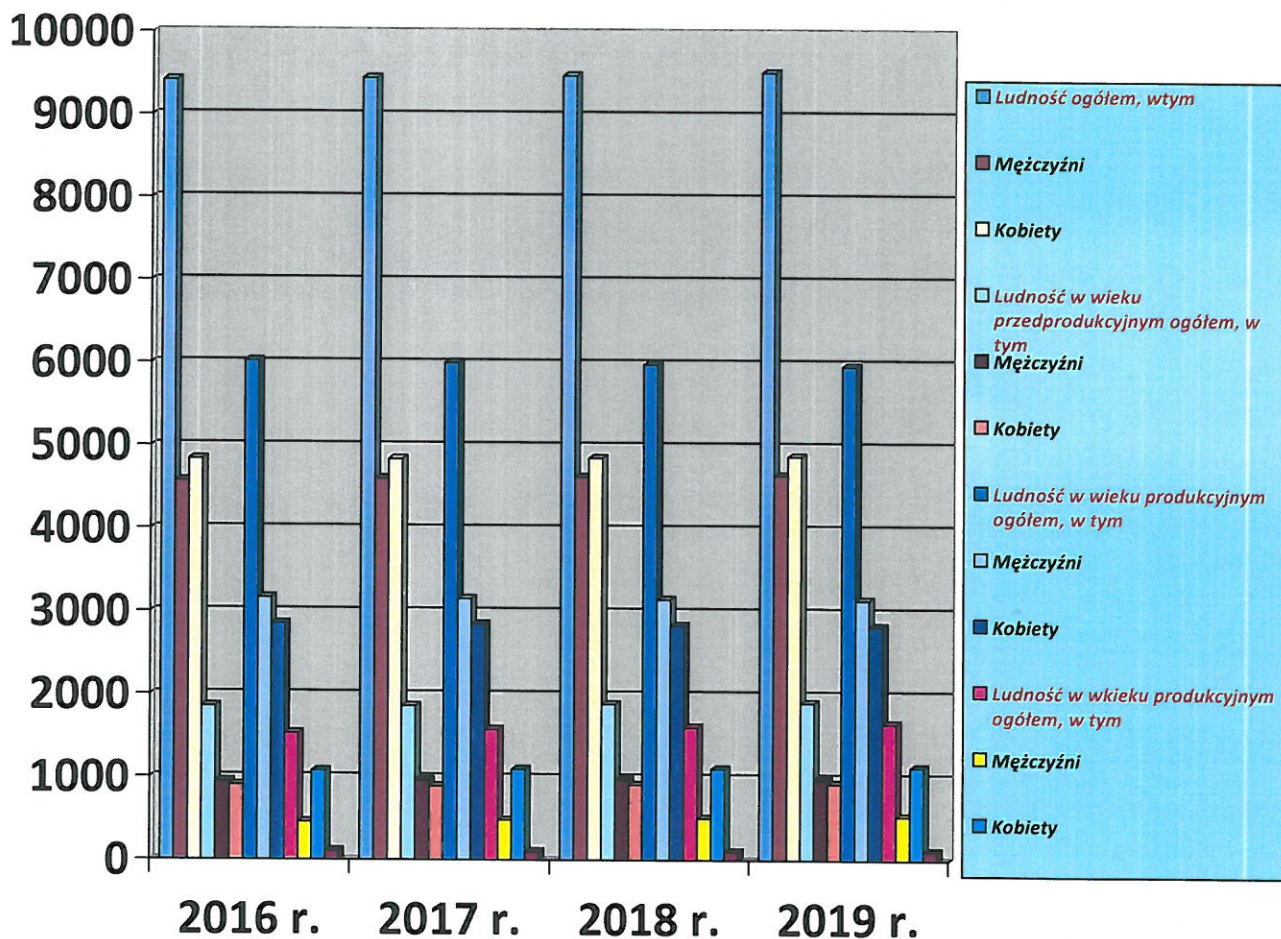

Tabela 2. Liczba ludności wg stanu na dzień 31 grudnia każdego roku w latach 2016 – 2019

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Ludność ogółem, w tym	9416	9446	9478	9519
Mężczyźni	4576	4604	4626	4646
Kobiety	4840	4842	4852	4873
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem, w tym	1858	1862	1886	1901
Mężczyźni	951	968	973	975
Kobiety	907	894	913	926
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem, w tym	6025	6003	5982	5964
Mężczyźni	3169	3155	3148	3140
Kobiety	2856	2848	2834	2824
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem, w tym	1533	1581	1610	1654
Mężczyźni	456	481	505	531
Kobiety	1077	1100	1105	1123
Urodzenia żywe	110	101	103	109

Źródło: na podstawie informacji z Urzędu Stanu Cywilnego w Żelazkowie

W latach 2016 - 2019 odnotowano na terenie gminy wzrost liczby ludności oraz niewielki przyrost naturalny. Odnotowano również wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, a zmniejszenie osób w wieku produkcyjnym. Świadczy to o postępującym starzeniu się społeczeństwa. Mając na uwadze zmiany w strukturze wiekowej ludności koniecznym jest prowadzenie prawidłowej polityki społecznej i tworzenie odpowiednich programów, które zagwarantowałyby dostępność do usług zdrowotnych i socjalnych oraz które sprzyjałyby zdrowemu starzeniu się i pogodnemu życiu ludzi starszych.

3. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE NA TERENIE GMINY ŻELAZKÓW

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Zakreślają także granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

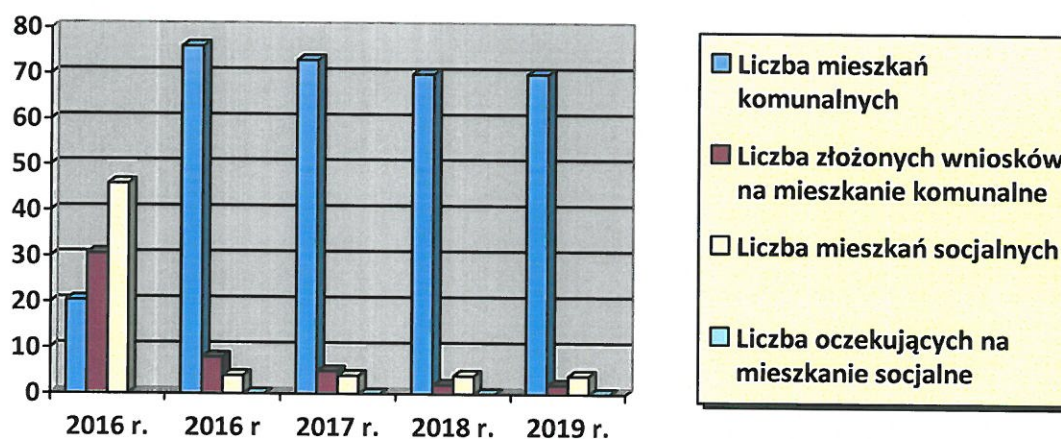
Poniższa tabela przedstawia dane na temat mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie Żelazków.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2016 - 2019

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba mieszkań komunalnych	76	73	70	70
Liczba złożonych wniosków na mieszkanie komunalne	8	5	2	2
Liczba mieszkań socjalnych	4	4	4	4
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	0	0	0	0

Źródło: na podstawie informacji z Urzędu Gminy w Żelazkowie

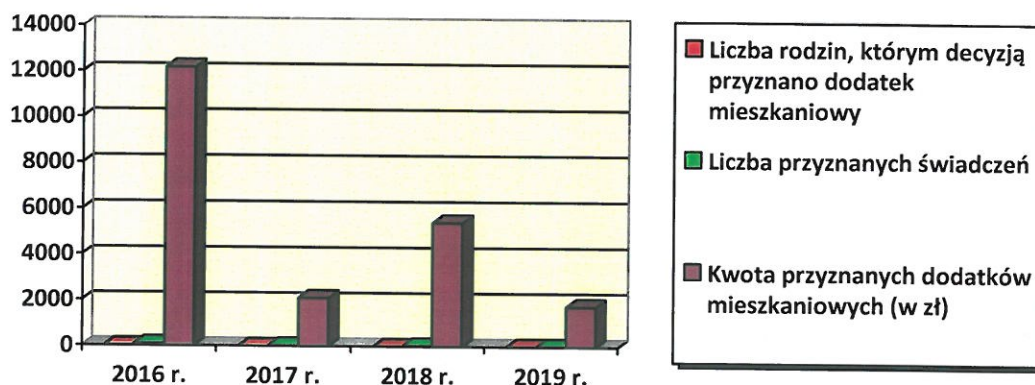
W analizowanym okresie liczba mieszkań komunalnych i socjalnych utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania wypłacane są dodatki mieszkaniowe

Tabela 4. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2016 - 2019

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	9	4	4	2
Liczba przyznanych świadczeń	79	21	28	11
Kwota przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	12 188	2 107	5 421	1 755

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żelazkowie.

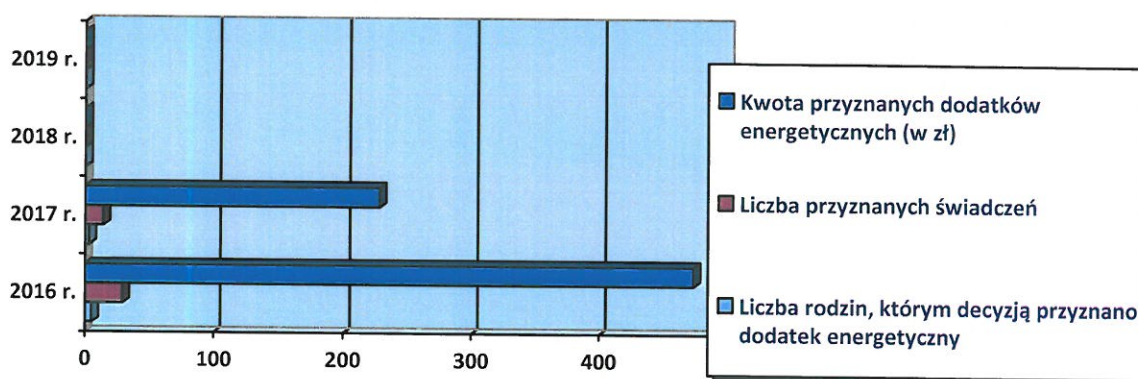
Na przestrzeni ostatnich lat liczba przyznawanych dodatków mieszkaniowych ulega zmniejszeniu. Rodziny nie składają wniosków o przyznanie dodatków mieszkaniowych.

Rodziny, które korzystają z dodatku mieszkaniowego mogą ubiegać się o przyznanie dodatku energetycznego.

Tabela 5. Dodatki energetyczne przyznane w gminie w latach 2016 - 2019

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek energetyczny	5	3	0	0
Liczba przyznanych świadczeń	29	14	0	0
Kwota przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	474	228	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żelazkowie.

W latach 2016 - 2019 liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych ulega zmniejszeniu, a w roku 2018 i 2019 nie wypłacono dodatku energetycznego z uwagi na brak wniosków o przyznanie tej formy pomocy.

4. EDUKACJA I KULTURA

Na terenie gminy Żelazków funkcjonują cztery przedszkola: w Żelazkowie, Kokaninie, Russowie i Dębem, siedem szkół podstawowych tj.

1. Zespół Szkół w Żelazkowie,
2. Szkoła Podstawowa w Goliszewie,
3. Szkoła Podstawowa w Skarszewie,
4. Zespół Szkolno - Przedszkolny w Dębem,
5. Zespół Szkolno - Przedszkolny w Russowie,
6. Zespół Szkolno - Przedszkolny w Kokaninie,
7. oraz Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Biernatach.

Przy szkołach usytuowane są boiska sportowe. W Żelazkowie funkcjonuje obiekt sportowy „ORLIK”. Ponadto działa jedna biblioteka publiczna w Żelazkowie oraz cztery filie w Kokaninie, Skarszewie, Dębem i Russowie oraz Gminny Ośrodek Kultury.

Szczegółowe dane na temat liczby dzieci i uczniów uczęszczających do ww. placówek przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 6. Placówki oświatowe w gminie Żelazków

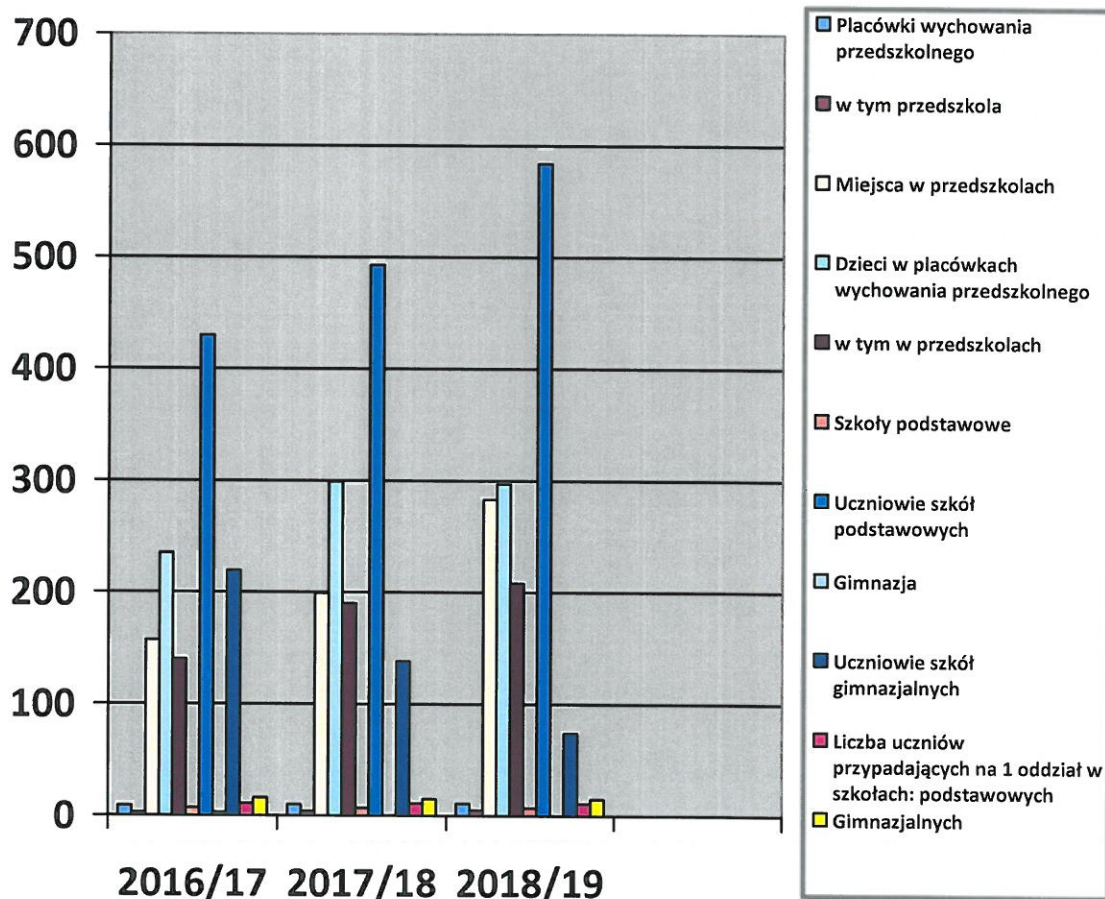
Żłobki	2016	2017	2018	2019
Żłobki i kluby dziecięce	-	-	1	1
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach (w ciągu roku)	-	-	16	24

Dane z Urzędu Gminy w Żelazkowie

Tabela 7.

Edukacja	2016/17	2017/18	2018/19
Placówki wychowania przedszkolnego	9	10	11
w tym przedszkola	3	4	5
Miejsca w przedszkolach	157	199	283
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	235	299	297
w tym w przedszkolach	140	190	208
Szkoły podstawowe	7	7	7
Uczniowie szkół podstawowych	430	493	584
Gimnazja	3	-	-
Uczniowie szkół gimnazjalnych	219	138	74
Liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach: podstawowych	11	11	11
Gimnazjalnych	16	15	15

Dane z Urzędu Gminy w Żelazkowie

W analizowanym okresie na terenie gminy Żelazków odnotowano wzrost przedszkoli oraz dzieci uczęszczających do tych placówek a także wzrost uczniów uczęszczających do szkół podstawowych. Organizowanie opieki przedszkolnej w polityce gminnej pozwala pomóc rodzicom w wychowaniu i opiece nad dziećmi, w ich aktywności na rynku pracy, edukacji dzieci oraz przygotowaniu ich do szkoły

Na terenie gminy funkcjonują także świetlice w miejscowościach Kolonia Skarszewek, Borków Stary, Dębe do których uczęszczają dzieci z terenu gminy Żelazków. Świetlice zapewniają dzieciom organizację czasu wolnego, zabawę, pomoc w nauce oraz rozwój zainteresowań.

5. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Żelazków Anna Roga i Janusz Olek Spółka jawna. Przyjęcia odbywają się w ramach umowy z NFZ. Istnieje Poradnia Lekarzy Rodzinnych, Pielęgniarka środowiskowo - rodzinna, Położna środowiskowo - rodzinna. W roku 2018 liczba osób przypadających na 1 przychodnię wynosiła 9472, porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca 1,6. Gmina Żelazków włącza się w akcje nieodpłatnych badań profilaktycznych takich jak: badania rentgenowskie połączone z badaniem spirometrycznym, badania mammograficzne, profilaktyki i wczesnego wykrywania nowotworów złośliwych dolnego przewodu pokarmowego oraz profilaktyki i wczesnego wykrywania chorób układu moczowo - pęciowego mężczyzn itp.

6. POMOC SPOŁECZNA. ORGANIZACJA ORAZ REALIZACJA ZADAŃ POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy jest zapobieganie ww. sytuacjom poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. W celu prawidłowego wypełniania zadań z zakresu pomocy społecznej konieczna jest rzetelna identyfikacja osób wymagających objęcia pomocą, jak też należyte wykonywanie obowiązków przez pracowników socjalnych, mające na celu monitorowanie sytuacji społecznej. Funkcjonowanie systemu pomocy społecznej oparte jest na zasadzie subsydiarności.

Oznacza to, że państwo nie może zastępować działań poszczególnych osób czy rodzin, które powinny własnymi siłami i środkami zaspokajać potrzeby egzystencjalne. Może natomiast, pomagać wówczas, gdy osoby te nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazły. Misją pracy socjalnej jest umożliwienie każdemu potrzebującemu pomocy w rozwoju swojego potencjału i zapobieganie dysfunkcjom poprzez promowanie społecznych zmian w celu skutecznego rozwiązywania problemów.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną powołaną do realizacji zadań pomocy społecznej. Oprócz zadań z zakresu pomocy społecznej realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, świadczenia Dobry start, dodatków mieszkaniowych, dodatku energetycznego, Karty Dużej Rodziny, Wielkopolskiej Karty Dużej Rodziny.

Pomocy społecznej na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego, alkoholizmu, narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Priorytetowym zadaniem GOPS w Żelazkowie jest przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym powodującym wzrost zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej. Zadanie to tut. ośrodek realizuje świadcząc pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna zmierza do zapobiegania niekorzystnym zjawiskom niedostosowania czy wykluczenia społecznego, izolacji, wykojenia, patologii itp.

Wymierne efekty w tym zakresie stają się osiągalne dzięki realizacji takich zadań jak: poradnictwo socjalne, motywowanie klientów ośrodka do podjęcia leczenia, poddania się terapii leczenia uzależnień itp. Praca socjalna to także mediacje w środowiskach narażonych na konflikty lub zagrożenia moralne i zdrowotne. Najbliżej społeczności lokalnej, pozostającej w kręgu zainteresowania pomocy społecznej są pracownicy socjalni, stąd właśnie oni najlepiej potrafią rozeznaczyć potrzeby lokalnego środowiska, sporządzić diagnozę i zaproponować pomoc odpowiadającą indywidualnym potrzebom jednostki, rodziny lub grupy odbiorców.

Świadczeniami z pomocy społecznej są:

1) świadczenia pieniężne:

- a) zasiłek stały,
- b) zasiłek okresowy,
- c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- e) pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- f) świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- g) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

2) świadczenia niepieniężne:

- a) praca socjalna,
- b) bilet kredytowy,
- c) składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- d) składki na ubezpieczenie społeczne,
- e) pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- f) sprawienie pogrzebu,
- g) poradnictwo specjalistyczne,
- h) interwencja kryzysowa,
- i) schronienie,
- j) posiłek,
- k) niezbędne ubranie,
- l) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- ł) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- m) mieszkanie chronione,
- n) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- o) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żelazkowie służą nie tylko łagodzeniu skutków trudnej sytuacji bytowej świadczeniobiorców pomocy społecznej, lecz także umożliwiają usuwanie przyczyn tkwiących w sferze społecznej. Dokonano przejścia

od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją jest udzielanie wsparcia materialnego do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w przezwyciężaniu trudności życiowych. Było to możliwe dzięki rozwojowi różnych usług i form pomocy (min. prace społecznie – użyteczne, roboty publiczne, usługi sąsiedzkie) oraz poradnictwa i szeroko rozumianej pracy socjalnej.

7. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ UDZIELANE PRZEZ GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ŻELAZKOWIE

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby rodzin i przebywających w nich osób, objętych przez Ośrodek wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2016 - 2019.

Tabela 8. Rodziny i przebywające w nich osoby, objęte pomocą społeczną w latach 2016 - 2019

ROK	2016	2017	2018	2019
Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	274	227	206	193
Liczba rodzin	202	164	153	143
Liczba osób w rodzinach	563	465	419	375
Kwota świadczeń w zł	371 740	328 299	326 614	320 611

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żelazkowie.

Spośród osób obejmowanych pomocą przez tut. Ośrodek należy stwierdzić, że zmniejsza się liczba osób i rodzin korzystających z pomocy. Powyższe jest spowodowane mniejszą liczbą składanych wniosków przez rodziny o pomoc finansową a otrzymywaniem świadczenia 500+.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat typów rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2016 - 2019.

Tabela 9. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2016 - 2019

Typy rodzin	Liczba rodzin 2016 r.	Liczba rodzin 2017 r.	Liczba rodzin 2018 r.	Liczba rodzin 2019 r.	Liczba osób w rodzinach 2016 r.	Liczba osób w rodzinach 2017 r.	Liczba osób w rodzinach 2018 r.	Liczba osób w rodzinach 2019 r.
rodziny ogółem o liczbie osób:	213	164	153	241*	579	465	419	591*
1	84	59	57	102	84	59	57	102
2	21	18	20	38	42	36	40	76
3	31	19	13	29	93	57	39	87
4	42	40	42	47	168	160	168	188
5	23	20	16	17	115	100	80	85
6	12	8	5	8	77	53	35	53
i więcej								
W tym: rodziny z dziećmi ogółem O liczbie dzieci:	107	88	86	86	449	367	318	348
1	28	18	13	17	88	52	41	48
2	50	44	40	42	198	172	143	159
3	22	19	29	20	116	96	107	96
4	4	4	1	5	24	24	4	30
5	2	1	2	2	15	7	15	15
6	1	2	1	0	8	16	8	0
7	0	0	0	0	0	0	0	0
i więcej								
rodziny niepełne ogółem o liczbie dzieci:	14	10	10	14	56	29	30	44
1	5	3	3	3	14	7	6	6
2	8	6	4	7	30	18	12	21
3	1	1	3	4	4	4	12	17
4	0	0	0	0	8	0	0	0
i więcej								

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żelazkowie.

Analiza struktury rodzin objętych pomocą społeczną wykazała, że najliczniejszą grupę stanowiły: osoby samotne, rodziny czteroosobowe oraz rodziny trzyosobowe.

W przypadku rodzin z dziećmi największe grupy w latach 2016 - 2019 stanowiły te z dwojgiem bądź trojgiem dzieci.

Jeśli chodzi o rodziny niepełne najliczniejsze były rodziny posiadające dwoje dzieci lub troje dzieci. Najczęstsze powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2016 - 2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Najczęstsze powody przyznania pomocy w latach 2016 - 2019

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	Liczba rodzin 2016 r.	Liczba rodzin 2017 r.	Liczba rodzin 2018r.	Liczba rodzin 2019r.	Liczba osób w rodzinach 2016 r.	Liczba osób w rodzinach 2017 r.	Liczba osób w rodzinach 2018 r.	Liczba osób w rodzinach 2019 r.
Ubóstwo	120	78	69	67	331	205	152	146
Sieroctwo	0	3	0	0	0	7	0	0
Bezdomność	1	0	0	2	1	0	0	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	27	37	13	9	131	170	72	40
Bezrobocie	41	26	12	14	105	79	22	31
Niepełnosprawność	90	64	50	52	187	131	84	74
Długotrwała lub ciężka choroba	88	51	56	54	186	106	101	93
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	19	8	14	20	61	34	50	91
Przemoc w rodzinie	1	2	6	2	3	7	23	8
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	27	14	10	7	53	28	21	13
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	1	0	1	2	1	0	1
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	2	6	0	0	3	13	0	0
Sytuacja kryzysowa	1	0	0	0	1	0	0	0
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żelazkowie

Analizując przyczyny przyznawania świadczeń z pomocy społecznej stwierdzić należy, że głównymi powodami przyznawania pomocy były niski status materialny klientów.

Do istotnych przyczyn udzielania przez Ośrodek wsparcia należały problemy niepełnosprawności, długotrwałej choroby, potrzeby ochrony macierzyństwa, alkoholizmu oraz bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Znacznie spadła liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu bezrobocia.

W latach 2016 - 2019 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była pomoc finansowa świadczona w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności.

Ważną rolę oprócz pomocy finansowej odgrywa również pomoc w zakresie dożywiania dzieci w szkole, pomoc rzeczowa.

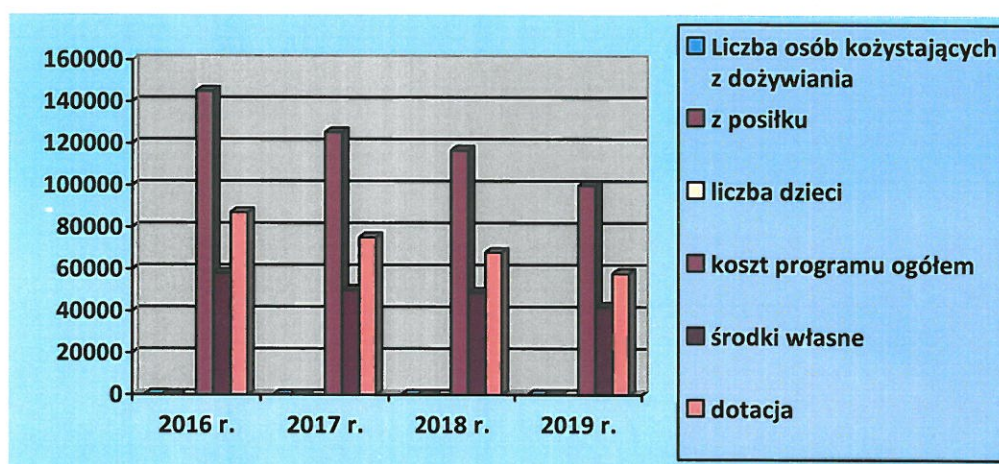
Z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

- w roku 2016 korzystało 229 osób, natomiast z posiłku 153 osoby, w tym 150 dzieci, koszt programu ogółem (w zł) wynosił 145 174 zł, z tego: środki własne 58070 zł, dotacja 87 104 zł,

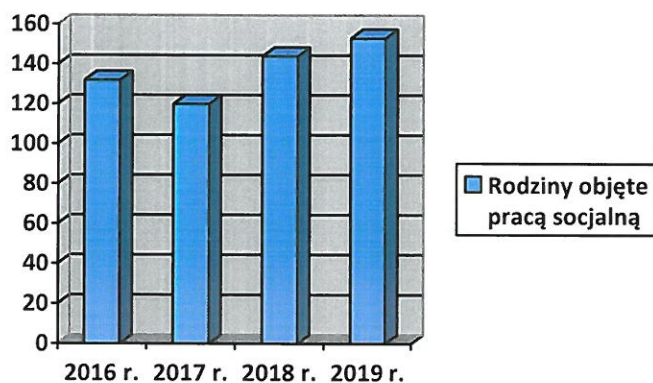
- w 2017 r. 182 osoby, z posiłku 134 osoby, w tym 133 dzieci, koszt programu ogółem (w zł) wynosił 125 467, z tego: środki własne 50 187 zł, dotacja 75 280 zł,

- w 2018 r. 158 osób, z posiłku 106 osób, w tym 106 dzieci, koszt programu ogółem wynosił 116 843, z tego: środki własne 48 843 zł, dotacja 68 000 zł,

- w 2019 r. 134 osoby, z posiłku 99 osób, w tym 99 dzieci, koszt programu „Posiłek w szkole i w domu” ogółem stanowił kwotę 99 937, z tego: środki własne 41 937, dotacja 58 000 zł.

Jednym z zadań pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Zadanie to realizowane jest m.in. poprzez pracę socjalną. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w art. 6 pkt 12 definiuje ją w następujący sposób: „praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi”. Niepokojące zjawiska występujące w środowiskach powodują, że praca socjalna jest coraz trudniejsza i wymaga większego zaangażowania ze względu na kumulację problemów. W związku z tym zauważalna jest zmiana w charakterze pracy, ale i oczekiwań wobec pracowników socjalnych. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. W roku 2016 pracą socjalną objęto - 132 rodziny, w roku 2017 - 120 rodzin, w roku 2018 - 144 rodziny, w roku 2019 - 153 rodziny.

Rozmiary potrzeb społecznych wymuszają poszukiwanie nowych rozwiązań w dziedzinie pomocy społecznej. Potrzeba skutecznego rozwiązywania problemów klientów pomocy społecznej spowodowała wprowadzenie jednej z technik prowadzenia pracy socjalnej, jaką jest kontrakt socjalny. Kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny (art. 6 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej). Zawierana przez pracownika socjalnego umowa z osobą występującą o pomoc do ośrodka pomocy społecznej musi uwzględniać indywidualny plan wychodzenia tej osoby z trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła. W roku 2016, 2017 i 2018 w 3 przypadkach, natomiast w roku 2019 w 4 przypadkach prowadzenia pracy socjalnej zastosowano technikę kontraktu socjalnego, dzięki której uzyskano pozytywne efekty.

8. BEZROBOCIE

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Pod pojęciem bezrobotnego można zrozumieć osobę niezatrudnioną, nie prowadzącą działalności gospodarczej i nie wykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia (w pełnym wymiarze czasu pracy). Bezrobotnym w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy jest osoba, która:

- ukończyła 18 rok życia (pełnoletnia),
- nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn,
- aktualnie nie uczy się na żadnym szczeblu kształcenia lub nie jest skierowana na szkolenie przez PUP,
- jest zameldowana lub przebywa w naszym kraju legalnie lub jej pobyt może zostać zalegalizowany (azyl polityczny, karta stałego lub czasowego pobytu, obywatele UE).

Bezrobocie jest zjawiskiem, które obejmuje szerokie kręgi społeczne i występuje z różnym natężeniem na terenie całego kraju. Podstawowym miernikiem poziomu bezrobocia jest stopa bezrobocia, czyli uzyskana w procentach relacja pomiędzy liczbą zarejestrowanych osób bezrobotnych, a liczbą osób czynnych zawodowo (tj. zdolnych w prawnie określonych warunkach do podjęcia pracy w wieku od 15 do 65 roku życia). Utrata pracy - przejście na świadczenie w postaci zasiłku dla bezrobotnych, a następnie jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej prowadzi do ubóstwa ze wszystkimi jego konsekwencjami. Bezrobocie przyczynia się do zaburzenia funkcjonowania życia rodzinnego, wpływa destrukcyjnie na pełnienie przez rodzinę jej podstawowych funkcji, na realizację określonych planów i zadań.

Ze względu na formę występowania bezrobocia dzielimy je na:

- **bezrobocie krótkookresowe** - dotyczy osób zdolnych do podjęcia pracy, które jednak pozostają bez zatrudnienia przez okres do 3 miesięcy;
- **bezrobocie średniookresowe** - w tym przypadku czas bez pracy zwiększa się od 3 do 6 miesięcy;
- **bezrobocie długookresowe** - obejmuje osoby, które są bez pracy przez okres od 6 do 12 miesięcy.

Długotrwałe bezrobocie to pozostawanie bez pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy w okresie ostatnich 24 miesięcy. Im dłuższa przerwa w pracy, tym mniejsze szanse na jej ponowne uzyskanie. Stale rosnące wymagania pracodawców, zmiana technik i organizacji pracy, konieczność uzupełnienia kwalifikacji zawodowych bądź potrzeba przekwalifikowania, nie przyczyniają się do skracania okresu pozostawania bez zatrudnienia.

Długotrwały brak pracy jest czynnikiem, który ma decydujący wpływ na jakość życia, wiążących się z zaspokojeniem podstawowych potrzeb życiowych. Bezpośrednią przyczyną bezrobocia jest rozszerzające się zjawisko patologii społecznej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego jednostki i rodziny. Bezrobocie niejednokrotnie staje się czynnikiem konfliktogennym i powoduje nasilenie zachowań patologicznych takich, jak nadużywanie alkoholu, środków odurzających czy wchodzenie w konflikt z prawem poprzez zdobywanie środków finansowych nielegalnymi sposobami. Negatywne skutki długotrwałego bezrobocia dla większości osób, to pogorszenie standardu życia, izolacja społeczna, ograniczenie lub całkowita rezygnacja z uczestnictwa w życiu kulturalnym. Powyższym zjawiskom towarzyszy dyskomfort psychiczny, polegający na poczuciu bezsilności. Bezrobocie niesie za sobą również negatywne skutki dla społeczeństwa wśród których wyszczególnić należy: wysokie koszty świadczeń socjalnych, niewykorzystanie zdolności do pracy osób bezrobotnych, poczucie zagrożenia utratą pracy osób zatrudnionych oraz wzrost zjawisk społecznie niepożądanych (alkoholizm, narkomania, przemoc, rozwody, przestępczości, kradzieże i samobójstwa).

Rodziny, w których występuje problem bezrobocia zmuszone są przewycięzać własnymi sposobami wiele trudności wywołanych spadkiem dochodów. Chcąc utrzymać pewien poziom życia często podejmują zatrudnienie w ramach tzw. „szarej strefy”. Praca w „szarej strefie” ma z natury charakter doraźny, czasowy, incydentalny, niejednokrotnie czas jej wykonywania ulega znacznemu wydłużeniu. Przynosi ona pewien dochód i aktywizuje czasowo osoby bezrobotne. Praca bez zarejestrowania ma pewne charakterystyczne cechy, jest to praca najemna, wykonywana bez nawiązania stosunku pracy, czyli bez umowy o pracę, umowy - zlecenia, umowy o dzieło lub jakiegokolwiek innej pisemnej umowy pomiędzy pracodawcą, a pracownikiem. Z tytułu wykonywanej pracy bez rejestracji, pracownik nie uzyskuje ubezpieczenia społecznego, a więc uprawnień do korzystania ze świadczeń społecznych, a okres wykonywania tej pracy nie jest zaliczany przez ZUS jako okres składkowy. Pracodawca nie odprowadza na konto ZUS-u i Funduszu Pracy składek od wynagrodzeni, nie jest również odprowadzany podatek.

Częstym lecz pozornym rozwiązaniem problemu bezrobocia jest podejmowanie przez klientów tut. Ośrodka prac dorywczych w gospodarstwach rolnych i w ogrodnictwie. Wiele osób formalnie pozostaje w ewidencji PUP. Mając na uwadze powyższe tut. Ośrodek podejmuje działania zmierzające do aktywizacji zawodowej i społecznej podopiecznych. Osoby chcące powrócić na rynek pracy otrzymują niezbędne informacje i porady o możliwości uczestnictwa w szkoleniach i kursach zawodowych, dostępności do lokalnych ofert pracy, a także organizowanych na terenie gminy robotach publicznych, pracach interwencyjnych czy społecznie - użytecznych.

Na terenie gminy Żelazków znaczna część osób w wieku produkcyjnym pracuje w rolnictwie. Na terenie gminy jest 1792 prywatnych gospodarstw rolnych, w których pracują często całe rodziny. Część mieszkańców, którzy nie są właścicielami gospodarstw rolnych, podejmuje zatrudnienie poza rolnictwem.

Skalę bezrobocia w gminie Żelazków przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Skala bezrobocia w gminie Żelazków w latach 2016 - 2019.

ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI

	Stan bezrobotnych					
	Na dzień 31.12.2016 r.			Na dzień 31.12.2017 r.		
	Ogółem	Kobiety	% udział kobiet	ogółem	kobiety	% udział kobiet
0	1	2	3	4	5	6
Żelazków	154	93	60,4	107	60	56,1

ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI

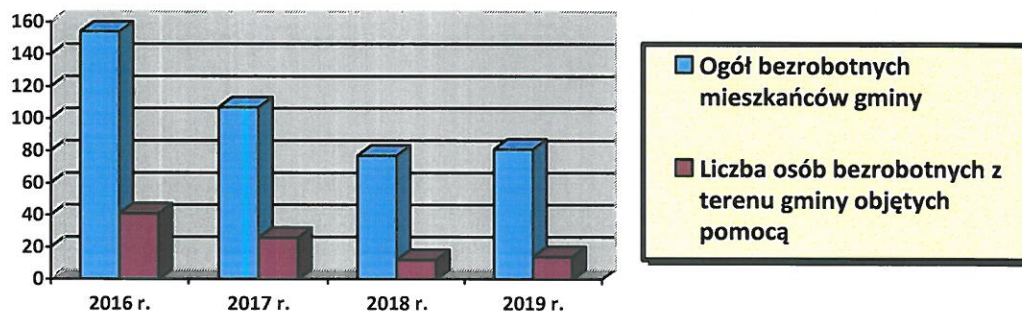
Gmina	Stan bezrobotnych					
	Na dzień 31.12.2018 r.			Na dzień 31.12.2019 r.		
	Ogółem	Kobiety	% udział kobiet	ogółem	kobiety	% udział kobiet
0	1	2	3	4	5	6
Żelazków	77	45	58,4	81	44	54,3

Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu

Tabela 12. Liczba osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej spośród ogółu pozostających bez pracy mieszkańców gminy Żelazków

ROK	2016	2017	2018	2019
Ogół bezrobotnych mieszkańców gminy	154	107	77	81
Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy objętych pomocą	41	26	12	14

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żelazkowie

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu na dzień 31 grudnia 2019 r. liczba osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie gminy Żelazków ogółem wynosiła 81 w tym 44 kobiety z tego bezrobotnych od 18 - 24 roku życia - 10 osób, od 25 - 34 - 30, od 35 - 44 - 13, od 45 - 54 - 14, od 55 - 59 - 5, od 60 i więcej - 9 osób,

Dla porównania na dzień 31 grudnia 2018 r. ogólna liczba bezrobotnych wynosiła 77 osób w tym 45 kobiet, z tego bezrobotnych od 18 - 24 roku życia - 9 osób, od 25 - 34 - 22, od 35 - 44 - 12, od 45 - 54 - 13, od 55 - 59 - 10, od 60 i więcej - 11 osób. Największą liczbę osób bezrobotnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 25 - 34 lata.

Jak wynika z danych PUP w Kaliszu na przestrzeni 2016 - 2019 r. liczba osób bezrobotnych znacznie się obniżyła, na co wskazywały prognozy demograficzne.

Dodatkowo proces ten został przyspieszony przez obniżenie wieku przechodzenia na emeryturę. Z jednej strony wielu pracujących odeszło na emeryturę, jednocześnie mniej osób weszło w wiek produkcyjny. Poza tym spora część wyemigrowała zarobkowo, np. do Anglii czy Niemiec. Do tego nastąpił dość szybki wzrost gospodarczy, który wymaga większej liczby pracowników, zwiększenia zatrudnienia. To wszystko powoduje spadek bezrobocia.

9. BEZDOMNOŚĆ

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych i nigdzie niezameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych”. Jednak jak podkreśla wielu badaczy, bezdomność jest przede wszystkim zjawiskiem społecznym, niepoddającym się opisowi w kategoriach czysto prawnych. Ani formalne prawo do zamieszkania w danym lokalu ani brak tego prawa nie przesądzają, bowiem niczego w kwestii bezdomności. Możliwe są sytuacje, gdy konflikty rodzinne uniemożliwiają faktyczne współzamieszkiwanie w lokalu, w którym jest się zameldowanym, lub też zaspakajanie potrzeb mieszkaniowych pomimo braku zameldowania i formalnego prawa do zamieszkiwania w danym lokalu. Bezdomność to w dzisiejszych czasach problem, który dotyczy wszystkich krajów na świecie. Nie ma znaczenia czy są to państwa biedne, czy bogate. Bezdomni żyją wszędzie. Każdy kraj stara się w miarę możliwości radzić sobie z tym problemem. Pojęcie bezdomności odnosi się do osób całkowicie pozbawionych jakiegokolwiek schronienia. Dla tych ludzi mieszkaniem są dworce kolejowe, piwnice, klatki schodowe, czy nawet śmietniki.” Jak wielu jest bezdomnych, tak z pewnością wiele powodów, z jakich osoby te straciły swoje miejsce zamieszkania. Wśród powodów wymienia się najczęściej: alkoholizm, utratę pracy powodującą w konsekwencji brak środków do życia i eksmisję z miejsca zamieszkania, rozpad rodziny, powrót z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania, przemoc w rodzinie, opuszczenie domu dziecka, czy szpitala psychiatrycznego bez określonego miejsca powrotu. Powodem takim może być również brak tolerancji i zrozumienia dla osób przebywających, ciężkie, a czasem nawet śmiertelne choroby.

Pomoc osobom bezdomnym świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Działania ukierunkowane są przede wszystkim na pracę socjalną mającą na celu rozwinięcie, wzmocnienie ich aktywności i samodzielności, rozwiązywania problemów mieszkaniowych czy rodzinnych, poszukiwania zatrudnienia, zabezpieczenia noclegu, żywności, odzieży, informowania o miejscach udzielających pomocy.

Z uwagi na bezpośrednie sąsiedztwo z terenem miasta Kalisza, gmina Żelazków nie organizuje miejsc noclegowych dla osób bezdomnych na swoim terenie, gdyż zjawisko bezdomności na terenie gminy jest znikome, natomiast oferta placówek znajdujących się na terenie Kalisza tj. Schronisko dla bezdomnych mężczyzn im. Św. Brata Alberta, Noclegownia PCK, Ogrzewalnia przy PCK dają gwarancję dobrej współpracy w zakresie zapobiegania bezdomności. Ponadto w okresie jesienno – zimowym mieszkańcy gminy informowani są przez pracowników socjalnych o konieczności zgłaszania do GOPS faktu przebywania na terenie gminy osób bezdomnych.

10. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Powodują problemy rodzinne oraz trudności w środowisku zawodowym. Alkoholizm jest zjawiskiem o wieloczynnikowych uwarunkowaniach, co sprawia, że zarówno profilaktyka, jak i leczenie alkoholizmu stanowią prawdziwe wyzwanie dla cywilizacji, a sam alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną. Alkohol jest też zakorzeniony w kulturze i obyczajowości, co sprawia, że istnieje przyzwolenie społeczne na jego nadużywanie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żelazkowie pomaga osobom i rodzinom w których występuje problem alkoholowy. W pracy socjalnej z tymi osobami i rodzinami, kieruje swoje starania na motywowanie osób z problemem alkoholowym do poddania się terapii i długofalowego leczenia uzależnienia. Osobom z problemem alkoholowym udzielane są porady dotyczące możliwości przezwyciężenia problemu. Ośrodek opracował i udostępnia swoim klientom ulotkę informacyjną dotyczącą możliwości uzyskania pomocy, miejsc spotkań oraz punktów pomocowych dla osób uzależnionych od alkoholu. Ponadto w zakresie problemów alkoholowych współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Z uwagi na bliskie sąsiedztwo miasta Kalisza - dla mieszkańców gminy Żelazków głównym ośrodkiem terapeutycznym pozostaje Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia oraz ZOZ Multimed s.c. w Kaliszu. W przypadku skierowania na stacjonarne leczenie odwykowe, mieszkańcy gminy Żelazków skorzystać mogą z pomocy na terenie sąsiedniej gminy Koźminek, gdzie w miejscowości Murowaniec znajduje się Oddział Leczenia Uzależnień. Na terenie gminy Żelazków funkcjonuje Abstynencki Klub „Pomocna Dłoń” dla osób uzależnionych i ich rodzin, który jest finansowany ze środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Problem nadużywania alkoholu przez klientów pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, brak pracy oraz problemy wychowawcze i zdrowotne. Praca z tymi osobami jest trudna i długotrwała. Alkoholizm jest problemem całej rodziny, bywa, że prowadzi do przemocy, stanowi zagrożenie dla funkcjonowania biologicznego i emocjonalnego wszystkich członków rodziny. Osoby uzależnione od alkoholu ubiegające się o przyznanie świadczeń pomocy społecznej są zobowiązane do podejmowania współpracy z pracownikiem socjalnym w celu przezwyciężenia istniejącego zjawiska uzależnienia. Narzędziem pracy socjalnej umożliwiającym m.in. rozwiązywanie lub ograniczanie problemu alkoholizmu i zapobiegającym marnotrawieniu przyznawanych świadczeń pomocy społecznej jest kontrakt socjalny.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom uzależnień wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz podejmowania integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Działania profilaktyczne winny być ukierunkowane na eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych, działania edukacyjne i korekcyjne z zakresu uzależnień, ograniczenie dostępności do spożywania alkoholu.

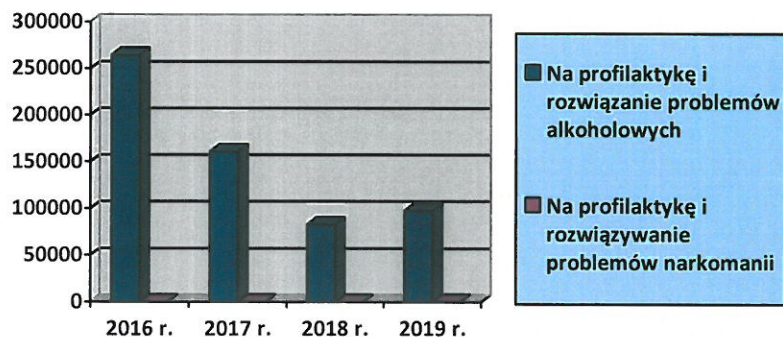
Na szczeblu gminy działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wyznaczone są w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Żelazków. Szczegółowe działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii zawiera coroczny Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Żelazków.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemu uzależnienia w gminie Żelazków w latach 2016 -2019

Tabela 13. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemu uzależnienia w gminie Żelazków w latach 2016 -2019

Wielkość wydatków (w zł)	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	264742,02	161164,09	83387,70	97999,51
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	498,16	498,10	0	498,15

Dane z Urzędu Gminy w Żelazkowie

W procesie przeciwdziałania alkoholizmowi ważną rolę odgrywa również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Poniżej przedstawiamy dane dotyczące działalności GKRPA oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych

Tabela 14. Działalność GKRPA oraz lokalny rynek napojów alkoholowych w latach 2016 - 2019 w gminie Żelazków

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	30	27	24	22
Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	12	8	15	31
Liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0	0
Liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	11	11	15	13
Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia	0	0	0	0

Dane z Urzędu Gminy w Żelazkowie